

Poporul l-a considerat sfânt din timpul vieții sale și sfânt îl consideră și astăzi cei care l-au cunoscut personal.

Dusmanii săi l-au considerat farsor și înșelător.

Dintre cei care trăiesc în zilele noastre, probabil că nimeni nu s-a ocupat mai mult decât mine de personalitatea-i misterioasă. După părerea mea după toate probabilitățile, dacă ar fi fost de ritul latin deja ar fi fost declarat de fericit.

Un fapt deosebit, că la începutul sec. XIX. care se scufundase în materialism, a reușit să realizeze cu un grup viu de voluntari, după modelul creștin străvechi, o comunitate în care produsele și bunurile erau în proprietate comună.

Faptul interesant este că Roma i-a permis această experiență în afară de comunitatea călugărească: la "exclaustrat" după care la numit Cavale al Sfântului Mormânt. Fap deosebit că la el soseau scrisori din lumea întreagă, cerându-i rugăciunile și sfaturile, trimițându-i donații scourilor sale. Fapt deosebit, că numeroase pilde sânt amintite despre vederea lui în viitor, vederea la depărtare și profeții.

Fapt este că bunurile de care a dispus în timpul vieții sale spre scopuri de binefacere au fost folosite, iar după execuția testamentară pentru ajutorarea celei mai sărace biserici maghiare Episcopia de Hajdudorog.

Deci să urmărim datele, care vor sarbede ale biografiei sale : S-a născut într-o familie săracă de mici nobili maghiari din Kislonka () de lângă Sighetul Marmăției, la 17. octombrie 1844. A fost botezat în biserica de lemn a comunității primind numele de Sandor. În locul acestei biserici episcopul Firczak Gyula la 01. septembrie 1860 a sfințit o biserică nouă la a cărei construire a contribuit și părințele milostiv; în această perioadă comunitatea număra 2000 de credincioși (azi Luh). Sfântul protector al bisericii Sfântul Nicolaie, binefăcătorul săracilor l-a influențat cu exemplul său în sprijinirea săracilor: " Bani mei sunt al săracilor " mărturisea. În 1908 preotul comunei a fost Szabo Andras . În general era folosită limba ruteană, așa ca și familia Pasztori știa limba ruteană. Băiatul talentat ajunge la școala medie din Ungvar (Ujgorod), unde în 1860 la vârsta de 16 ani cere și obține intrarea în Ordinul Sfântului Vasile. Probabil că a fost novice în mănăstirea din Muncaci (Mucacievo), unde după bacalaureat în 1865 a depus voturile solemne; după care timp de 4 ani învață teologie la Mariapocs pe care îl încheie în 1869. A fost sfințit de preot la 17. aprilie 1870, probabil la Mariapocs. În acești ani egumenul casei er talentatul și înflăcăratul P. Mikita Matei (au rămas 404 scrisori în limba maghiară din corespondența lui).

Părintele Pasztorý Arkad în :

1870 funcționează în mănăstirea din Bukoci

1872 predicator în mănăstirea din Mistițe

Din 12 august 1872 este numit econom, conducător al gospodăriei bazilitane din Bobuliska, se pare că i-au descoperit îndemnarea în acest sens. Probabil că datorită acestei experiențe acumulate aici timp de 3 ani până în 1875, mai târziu la Turjaremete (Tagul lui Pastori) va putea să înființeze și să conducă o proprietate (moșie).

BOTFÁN FÉNYKÉPÉSZETI MŰTERME BUDAPEST

- 1875-1878 este vicar la Mariabocs. Aceasta denotă încrederea d care se bucura în fața egumenului casei Mikita. Intre timp se ocupă cu păstorirea sufletelor din Peneszlek, care i-a fost încredințată pe mai mult de un an de zile.
- 1885 preot la mănăstirea din Krasnobrod
- 1890 este numit egumenul mănăstirii Bixad. În această perioadă deja numărul credincioșilor care-l cinsteau era mare.
- 1893 vrea să meargă la Roma. Ordinul nui aprobă drumul. Nu-i cunoaștem scoala. Poate dorește reforme? În urma scrisorilor schimbate cu Roma ajunge la următorul rezultat: i se permite să trăiască înafara mănăstirii, să posede avere, să cumpere proprietăți la Turjaremete și acolo să înființeze și să conducă o comunitate de voluntari. Este numit Caval al Sfântului Mormânt, lucru despre care în timpul vieții nu a prea amintit, încât abia după moartea sa la Nyiregyhza după deschiderea lăzilor care i-au aparținut, au fost găsite mitra, cârja și ornatele (care țineau de acest titlu pe care de atunci îl folosesc episcopii noștri).
- 1904 comitele (ispanul) principal își mărită fata. Il caută pe părintele milostiv și îi cere o considerabilă împrumut. Părintele îl refuză: "Bani mei sunt al săracilor". (Finanțează și un orfelinat.) Răzbunarea comitelui nu întârzie. Este de înțeles că datorită psihozei războiului, la guvernul : Pasztori este spionul rusilor. Știe și rusește. Este din părțile rutene. La ce-i servește corespondența prodigioasă cu străinătatea? Evident trimite informații dușmanului. Turjaremete nu este așa de departe de locul unde a aterizat forțat un avion de cercetare rusească. Acesta numai de acea a venit ca să facă legătura cu Pasztori. Incepe hăituiala amară și insinuantă a contraspionajului, care cu ori ce preț caută dovezi. Ordinul nu-și apără membrul independent. Pizmuitoari are destui. Aceluia care pentru maghiarimea sa aproape că a suferit moarte de martir, lui Miklosy Istvan îi cere intervenția și o obține. Probabil că se cunosteau de la Pocs, sau mai dinainte de la biroul episcopiei din Ungvar, unde și-a început cariera Miklosy. Din 1884 până în 1889 în primii șase ani Pasztori funcționat în Slovacia (Felvidek) deci ar fi avut prilejul. Episcopul maghiar garantează pentru el că nu este și că nu va fi spion. Guvernul acceptă garanția cu condiția ca episcopul să îl țină cu "domiciliul forțat" în casa sa. Într-o cameră al apartamentului episcopului trăiește până la sfârșitul vieții. Un infarct o să-l răpună în dimineața zilei de 22 februarie 1916. (În actuala locuința episcopului prima cameră pe dreapta de la intrare i-a aparținut. Proprietatea din Turjaremete a trecut provizoriu în sechestrul statului, după 1918-statul Român a pus mâna pe ea, pe vechii colaboratori i-a izgonit, care în parte s-au întors în satele lor începând o viață nouă. Am vorbit cu unul care și-a vândut satului cele 26 de holarde de pământ, prețul obținut la deșus la miciparele părintelui milostiv- și care după 30 de ani declara că : "nici astăzi nu-mi pare rău".

Am vorbit cu acela care la Turjaremete i-a fost vizitiu și l-am întrebat de ce își amintește. Nu s-a învoit să vorbim pe îndelete, nu avea încredere, pentru că se mai întâlneau cu oameni care-i doreau răul și în amintire. L-am întrebat cum se purta stăpânul: "Se urca ca un domn și se cobora ca un domn!" Am înțeles din felul cum a accentuat, că părintele nu a făcut și nu a spus nimic care ar putea să scandalizeze (Danko A.)

Faptul că în ora morții ucenicul (sluga) a fugit nu i se poate reproșa defunctului, cine știe ce și cât a luat cu el.

A prezis că o să fie cine să-i dea un loc de mormânt ca și Domnului Isus. Și într-adevăr după moarte, când se sfătuiau unde să-l îngroape a apărut o femeie din Nyiregyhaza: "Am auzit că a murit părintele milostiv dacă nu are loc de mormânt îl cedez pe al meu!" Și într-adevăr se acol se odihnește. A doua zi l-au înmormântat. Cei care l-au cinstit i-au ridicat o capelă frumoasă deasupra mormântului. Aici în fiecare an în ziua aniversării morții sale, chiar după 68 de ani (n.t. în fiecare an se țin trei liturghii:

administrativ parohiei din Nyiregyhaza dispune săvârșirea liturghiei pentru răposat, la care se adună și oameni mulți, chiar și de peste hotar. Când încă nu se dădeau pasapoarte, mulți riscându-și viața, târându-se pe burtă (trecând fraudulos frontiera) au venit să asiste la liturghie. Capela mormânt întotdeauna a fost îngrijită: curată și cu flori proaspete poate fi găsită lângă artera principală de nord-vest a cimitirului din Nyiregyhaza.

Și acum să vedem de ce îi cinstesc amintirea aceia care l-au cunoscut. La Marianocs am intervievat o femeie, care ca și copil s-a mărturisit în vremea aceea. Și ea a fost scurtă la vorbă: "Numai bine pot să vorbesc despre el, întotdeauna pe toată lumea numai la bine a îndemnat." (Popovici)

Protopopul meu Szemerszky Janos, care în 1916 lucra la biroul episcopiei din Nyiregyhaza, acestea le-a relatat despre el: "Atunci la biroul din Nyiregyhaza eram trei seminaristi. Ne am înțeles, ca să-i ducem cu schimbul corespondența postală. (Primele scrisori și din America de Sud. De aceia cu schimbul, pentru că cel care-i ducea corespondența primea și cadou bani, și pentru noi seminaristii săraci acesta însemna mult." Mai departe: "Am fost martor când a primit în vizită pe o contesă din Ardeal, și pe care eu am condus-o și am introdus-o la el. Eu am deschis ușă musafirului. Am mai apucat să văd din ușă, că contesa de la ușă s-a apropiat pe genunchi de părinte ca să-i sărute mâna. Deci așa cinste a primit el.

Despre prezicerile lui despre viitor atâta știu: vara după masa de prânz episcopul s-a întors spre el glumind. "Tu procești. O să fie ploie după masa, pentru că mă duc la plimbare la Sosto? Răspunsul părintelui milostiv a fost: "Dacă ieșiți, vă veți uda până la piele." Episcopul a ieșit cu secretarul. Când a văzut norul s-a grăbit sub un acoperis. Dar nu a ajuns la timp, s-a udat până la piele.

La Turjaremete într-o duminică cu timp frumos locuitorii coloniei au pornit la râul Tur ca să facă baie. Părintele privea la ei de pe cerdac. S-a adresat unui băiat de 17 ani: "Janos, tu nu te du. De ce nu m-ai duc când toată lumea merge? De aceia tu nu te duce!" Băiatul totuși sa dus. Acesta unul s-a înecat atunci.

La Nyiregyhaza un avocat cunoscut i-a cerut sfatul: "Ași putea să cumpăr ieftin 25 de holde pământ în hotar. S-o cumpăr?" Părintele i-a prezis: "Nu o cumpăra. Va veni vremea când gratuit o vei oferi ca să o iei

de la tine, dar nici asa nu vei scapa de ea." Cine s-ar fi gândit atunci că va urma o prigoană a chiaburilor, când toate acestea se vor îmolini.

Două femei din Nyirszollos l-au căutat la Nyiregyhaza. Doreau să asocieră soarta bărbaților lor care erau pe front. (Mi-a povestit una dintre ele, Levai Jozsefne Bilisanszki Julianna.) "Am intrat, am salutat și nu am apucat să întreb nimic că ne-a spus: Tu roagă-te și plătește liturghia pentru bărbatul tău. El deja este un erou mort. Iar tu -mi-a zis mie- nu plânge, bărbatul tău se va întoarce acasă sănătos." Așa s-a și întâmplat.

Vederea la depărtare? Cazul acesta este adevărat și se referă la așa ceva. Doi bărbați din Nyirszollos au coborât din tren. Nu se cuvinsă ne înfățișăm cu pipa în fața părintelui milostiv. Să le ascundem și le vom lua la întoarcere. Așa pipele și pungile cu tutun le-au dosit într-o căpiță de fân. După aceea s-au prezentat la părintele milostiv, care i-a primit zâmbind: "Acum ce face pipa în căpiță?" S-au minunat cei doi oameni, pentru că nimeni nu a putut să vadă unde au ascuns-o.

Nyirszollos se pregătea pentru construirea unei biserici. Dar s-au ivit discuții unde să o construiască. Stefan Janos a donat bisericii terenul. De holde, cu scopul ca pe acesta să fie nu numai cimitirul ci și biserica. Dar acest loc se afla la periferia localității. Mai în interior deal frumos, aparținând unui birtaş, era de vânzare și majoritatea acelor doreau construirea bisericii. Au cerut sfatul părintelui milostiv: "Trimiteti-l pe Stefan Janos la Turjaremete, și în acest timp începeți construcția. O să-l țin două săptămâni pe Stefan." Când s-a întors acasă nereștii bisericii deja erau ridicate. A trebuit să accentueze.

Din timpul șederii lui la Krasnobrod se povesteste: au adus la el un om ca să-l vindică, care avea ideea fixă că în capul lui umblă o căruță cu fân de jur împrejur. Părintele se uită gânditor afară pe fereastră și-l trage pe bolnav lângă el. "Deja a ieșit. Uite acolo merge." Omul s-a vindecat.

Au adus la el o femeie bolnavă care zicea: "Sunt posedată de drac. Este în mine" Se spune că înainte ar fi pregătit sub divan un sac cu o pisică neagră în ea. A sutat în sac. Pisica a tulit-o pe geamul deschis în timp ce părintele încrezător i-a zis bolnavei: "Vezi deja a ieșit." Truc? Psihologie? Femeia s-a liniștit că a părăsit-o dracul.

Mi s-a povestit, că la o apăsare de buton, un dispozitiv asemănător cu liftul făcea să apară în camera lui o statuie a Sfinte Maria. Martori de încredere nu am găsit. Ii atribuiau puteri de hipnotist. Nu pot să văd pe fotografie i se văd ochii mici cu privirea tăioasă.

Scrisul: analiza grafologică indică un om foarte inteligent, bun, cu simțul frumosului, disciplinat dar sensibil, capabil să facă distincții fine, cu o personalitate precisă. Literele cu înclinare medie, mlădioase, îngrosate regulat, dinamic și cursiv nu indică un înșelător sau răuvoitor.

Ar fi timpul să i se clarifice și să-i fie cinstită amintirea.

Ordinului nu i-a plăcut că averea nu a lăsat-o lor. După un proces lung, instanța a hotărât în favoarea episcopiei, așa că după moartea sa noi ne-am împărțit din caritatea-i binefăcătoare.